

Älskade farfar!

Brevet

Brevet är skrivet för det här läromedlet, men det bygger på Raoul Wallenbergs verkliga brev till sin farfar Gustaf Wallenberg. Allt det berättar är sant.

Ann Arbor, USA, oktober 1933

Älskade farfar!

Jag hoppas att du mår bra. Tack för ditt senaste brev. Nu har terminen börjat igen, och jag vill berätta om min sommar.

I somras arbetade jag i Chicago. Där fanns en stor världsutställning, och Sverige hade en egen byggnad. Jag arbetade där hela sommaren och träffade människor från hela världen.

Resan tillbaka till Ann Arbor blev dramatisk. Jag liftade, som jag ofta gör här i Amerika. Fyra unga män stannade och lät mig åka med i deras bil. Efter en stund tog en av dem fram en revolver. De ville ha mina pengar. Jag gav dem pengarna. Sedan knuffade de ut mig i ett dike och kastade min väska efter mig.

Men var inte orolig, farfar! Jag var faktiskt inte rädd. Det kändes mest som ett äventyr. Nästa gång bär jag mindre pengar på mig.

Jag vill ändå fortsätta att lifta. När jag liftar träffar jag nya människor varje dag. Jag måste prata med dem och förstå dem. Så lär jag mig mycket om Amerika och om livet.

Här i Ann Arbor går livet sin vanliga väg. Jag bor nära universitetet och cyklar till mina lektioner. På kvällarna ritar jag, och ibland går jag på bio och ser en rolig film med Charlie Chaplin. Min engelska blir bättre för varje månad.

Studierna går bra. Jag lär mig att rita och planera hus, och lärarna är nöjda med mig. Tack för allt du gör för mig, farfar. Utan din hjälp kunde jag inte studera här.

Hälsa alla därhemma!

Din Raoul

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en termin	en halv del av skolåret, till exempel hösten
en världsutställning	en stor utställning där många länder visar saker
dramatisk	spännande och lite farlig
lifta	åka gratis med en annan persons bil
en revolver	ett litet vapen som man skjuter med

ORD	FÖRKLARING
knuffa	trycka hårt på någon så att personen flyttar sig
ett dike	ett långt hål i marken bredvid vägen
en väska	man bär sina saker i den
ett äventyr	en spännande och ovanlig händelse
en lektion	en stund när man lär sig något i skolan
nöjd	glad över hur något är
hälsa	säga "hej" till någon från en annan person

Läsförståelsefrågor

1. Vad gjorde Raoul i Chicago i somras?
 1. Han hade ett sommarjobb på en stor utställning.
 2. Han studerade på ett universitet.
 3. Han hälsade på sin familj.
2. Vad hände på resan tillbaka till Ann Arbor?
 1. Raoul tappade bort sin väska.
 2. Raoul blev rånad av männen i bilen.
 3. Raouls bil gick sönder.
3. Hur kände sig Raoul efteråt?
 1. Han tyckte nästan att det var spännande.
 2. Han var mycket rädd och ledsen.
 3. Han var arg på sin farfar.
4. Varför vill Raoul fortsätta att lifta?
 1. Det går fortare än tåget.
 2. Han får kontakt med många olika människor och förstår landet bättre.
 3. Han har ingen cykel.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Raoul arbetade hela sommaren på utställningen.
 2. Raoul skadade sig när han hamnade i diket.
 3. Raoul vill sluta lifta.
6. Vad ska Raoul göra annorlunda nästa gång han liftar? (öppen fråga)
7. Raoul skriver: "Utan din hjälp kunde jag inte studera här." Vad tror du att farfar hjälper honom med? (inferens)

Facit

1. a
2. b
3. a
4. b
5. 1. ja b) det står inte i texten c) nej (han vill fortsätta att lifta)
6. Exempel på svar: Han ska bära mindre pengar på sig.
7. Exempel på svar: Farfar betalar för studierna och resan till Amerika. Han stöttar Raoul med pengar och med råd i sina brev.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Brevet bygger på den verkliga brevväxlingen mellan Raoul och Gustaf Wallenberg (utgiven som "Älskade farfar!", breven 1924–1936). Sommarjobbet på världsutställningen i Chicago 1933 och rånet under liftningen hem är dokumenterade händelser; Raoul skrev själv att det kändes som ett äventyr. Originalbrevet skrevs på sin tids svenska – här är språket modernt. Texten står huvudsakligen i preteritum (*arbetade, stannade, knuffade*) – öva preteritum och tidsuttryck (i somras, efter en stund, sedan). Koppla gärna till porträttet: den nyfikne liftaren blev senare diplomaten i Budapest.

Diskussionsfrågor

- Raoul tyckte att rånet kändes som ett äventyr. Hur hade du känt dig?
- Vad kan man lära sig av att resa och möta nya människor?
- Har du fått hjälp av någon i din familj för att studera eller flytta? Berätta.
- **Skriv (4 meningar):** Skriv ett brev till en person i din familj. Berätta om något spännande som har hänt dig.

Källor och faktagranskning

- Raoul Wallenberg – Wikipedia (svenska/engelska): https://en.wikipedia.org/wiki/Raoul_Wallenberg
- Raoul Wallenberg | Biography, Death, & Facts – Britannica: <https://www.britannica.com/biography/Raoul-Wallenberg>
- Raoul Wallenberg and the Rescue of Jews in Budapest – USHMM Holocaust Encyclopedia: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/raoul-wallenberg-and-the-rescue-of-jews-in-budapest>
- Raoul Wallenberg 1912–1947? – Forum för levande historia: <https://www.levandehistoria.se/fakta/forintelsen/svenska-hjalp-och-raddningaktioner/raoul-wallenberg-1912-1947>
- Raoul Wallenberg – World War II hero – sweden.se: <https://sweden.se/life/people/raoul-wallenberg-world-war-ii-hero>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Raoul Wallenberg föddes 4 augusti 1912 på Lidingö och studerade arkitektur vid University of Michigan. Han kom till Budapest 9 juli 1944 som svensk legationssekreterare och delade ut skyddspass samt inrättade "svenska hus" (omkring 32 byggnader) för att skydda judar undan Förintelsen. Antalet räddade anges olika i källorna: Yad Vashem nämner cirka 4 500, andra historiker 7 000–9 000; siffran 100 000 anses överdriven. Wallenberg greps av sovjetiska SMERSH 17 januari 1945 och försvann. Sovjet uppgav 1957 att han dött 17 juli 1947 i Lubjankafängelset i Moskva, men dödsorsak och exakta omständigheter är fortfarande osäkra. Sverige förklarade honom

död i sin frånvaro 2016 (formellt dödsdatum 31 juli 1952). I texterna anges dödsåret 1947 enligt den sovjetiska uppgiften, med reservationen att försvinnandet aldrig helt klarlagts.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.